

désirány. A természet nem része, hanem alá van rendelve Krisztus testének, mely Szent Pál, Szent János tanítása értelmében a megváltottak közös teste Krisztusban. A kegyelem természetfeletti ereje mindenestre hathatós segítséget nyújt a természet tökéletesítéséhez, a megdicsőülő világ kialakulásához. Ebben az értelemben beszél Szent Pál a természetről, melynek „megmarad az a reménye, hogy a múlandóság szolgai állapotából felszabadul Isten fiainak dicsőséges szabadságára. Tudjuk ugyanis, hogy az egész természet együtt sóhajtozik és vajúdik mindaddig”. De a kegyelmi állapot morális lehetőségét nem lehet a kozmosz fizikai fejlődésének hajtóerejeként magyarázni.

Tárgyi szempontból hibáztatható módszere és kijelentései ellenére, elismerést érdemel Teilhardnál a modern természettudomány és a vallás összeegyeztetésére irányuló törekvés, a vallásos gondolkodás ösztönzése a világi feladatok iránt, a múlandó és örökké való lét összetartozásának élénk tudatosítása. Követőinek feladata művének oly irányú értelmezése és továbbfejlesztése, mely a téves értelmezési lehetőségeket eloszlatva a teilhardi világszemléletnek Teilhard szándékolta értelmét és hatását biztosítani képes.

TÓTFALUSY ISTVÁN VERSEI

MÉLYSÉG, MAGASSÁG...

*Mélyen, mint gyertyában a láng,
csengőben hang, sziklában zuhogó
patak, mélyebben, mint ércben a fém,
erdőben illat, tavakban tiszta dallam;
mosoly búvik meg minden arc
mögött, sugárzó, mint a láng,
finom, mint csengő hangja, friss,
forrás vizénél édesebb,
aranynál drágább, illatnál áthatóbb,
zenénél zengőbb, dalolóbb a dalnál.*

*Magasan, fönn, mint hófelhők mögött
kinyíló csillagok, völgyet vigyázó
ormok, vagy mint a búzatáblák
egébe hulló énekes pacsirta,
minden ember szívére béke hajlik.
Világít, mint a csillag, mint a nagy hegyek,
hatalmas, s oly vidám,
mint búzatáblák fölött a pacsirta,*

*Ebben hiszek. S a széthulló világban
mélység, magasság vonzásában élek.*

POLYRHYTHMIA

(KÖNYÖRGÉS EGY JOBARÁTÉRT)

Meredek partokon ha jár,
öleld át, Uram: el ne essen.

Jaj, szédítő a lélek szakadéka,
a mélye vonz, a kövei sebeznek,
és olyan messze, messze van a Szikla,
olyan kegyetlen az út is odáig.

Ó, fű, ha fű lehetnék,
én befonnám a lábát.
Inda, ha inda lennék,
a derekát karolnám,
ág, jaj, ha ág lehetnék
a vállát átkarolnám.
Fának ha törzse lennék,
kőnek ha orma lennék,
ó, én magamhoz
ölelném a testét.

De lám, távolról őrzöm csak, Tehozzád
kiáltok, Uram, hogy öleld át:
lábára folyj rá: el ne essen,
vállát karold át: el ne essen,
testét öleld át: el ne essen,
rejtsd, Uram, rejtsd el az öledben —

öleld át, Uram, el ne essen.
Szomorú csúcsokon ha jár,
Uram, töröld le arcáról a könnyet!

Hiszen te tudod, milyen keserű
az egyedüllét könnye, áradása.
Uram, te tudod, milyen keserű.

Ó, szél, ha szél lehetnék,
én fölitatnám a könnyét,
napfény, ha az lehetnék,
fölcsókolnám a könnyét.

De lám, távolról őrzöm csak: Tehozzád
kiáltok, Uram, hogy öleld át.

Hogy vedd öledbe, mint a könnyű szél,
hogy idd magadba, mint a napsugár
magábaissza reggel a magányos
hegyeket, fákat, téveteg folyókat.

DE PROFUNDIS

Eddig azt hitted, hogy a bűn
k ö r é d feszít csak hálót, — hadakozva
kerülni, tépni törét k ü n n kerested.
Most, magad-értő, szép férfikorodra
látnod kell végre, hogy a horga b e n n e d :
testedben ég. Ha futni próbálsz,
fájdalma húsodba hasít: nem enged.
Hiába mind: ha szaggatod, ha téped,
mélysége minden vájt sebednél mélyebb.
Kiált: „A bűnnek törétől ki ment meg?”
Kiált, közel van a szabadulásod.

URAM, MAGAD TÉGY . . .

*Uram, magad tégy magadévá engem,
mert én magamtól kevés vagyok ahhoz,
hogy átmarkoljak mindent, ami bennem
tőled való vagy éntőlem való,
és odanyújtsam: fogadd el, ha tetszik.*

*Fonj, Uram, fonj, fonj kosarat ujjaidból
körém, mindent bezáró fonadékot;
s szoríts meg, Uram, hogy kiáltsak,
hogy megszülessek, mint valamikor Adám,
akinek sárból gyúrtad a testét.*

*Gyúrj meg, teremts meg, Uram, engem:
a puszta sárnál kevesebb vagyok most.
Bizony fájni se fájok eléggé,
és jaj, hiába gyűjtöm az erőmet,
még kiáltani se tudok magamtól.*

MAGISTRO SUO SALUTEM

ECKHARDT SÁNDORNAK

*Ha Balassit vagy Bessenyeit idézte,
élt ajkodon a régi szavak íze,
elzengett Roland Olifánt-ja rég,
de te hallottad a messzi zenét,
s modern katedrán, csőasztalok között
fakuló írás dalba öltözött,
ha énekeltél: hang lett a betű,
dallá forrott a vers és sodró ütemű
életre kelt a múlt: a művész és a mű . . .
Ki vagy te? Költő? Egy nem vagy, de száz.
Okos szavadból mennyi régi láz
csapott belénk, míg ott ültünk a padban!
Mit nem gyűjtöttél s gyűjtöttél magadban
— levéltárakban s a „Kollégium”
asztalánál szép délutánokon,
estéken és kalandos éjszakákon,
ha könyv mellett ért hajnal s tolvaj álom!
És mit nem adtál?! Én csak néhanap
hallgattalak, de lám, a néma lap
mögött ma látlak, hangod hallom újra:
és így tanítok — belőled tanulva.
Örök barát vagy. Éltető igény,
Kapunyitó a rebbenő ígény
át az Igéhez. — Igazságra bátor
Magiszterünk a filológiából.*